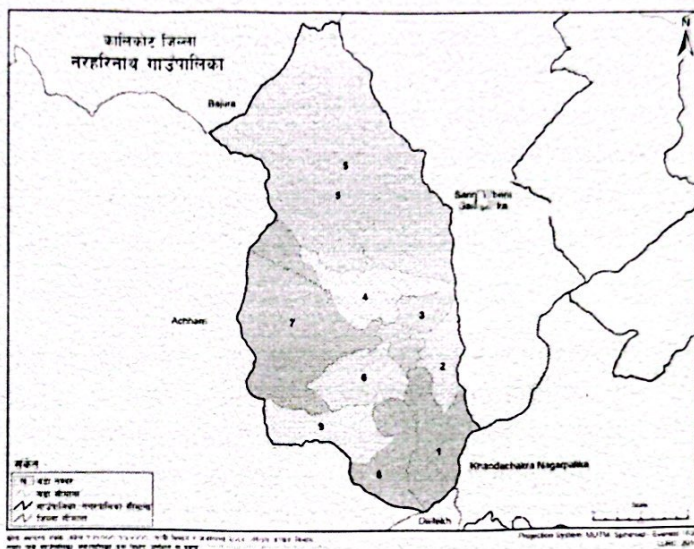

बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल शिक्षाको समन्वयित त्रिवर्षिय रणनीतिक
योजनाको अन्तरिम संयुक्त कार्यान्वयन योजना

Interim Joint Implementation Plan of CEFM

२०८० / ०८१ / २०८२

नरहरिनाथ गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
कुमालगाउँ ३, कालिकोट, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग

सादा नेपाल कालिकोट

परिचय तथा प्रारम्भिक सन्दर्भ

१. पृष्ठभूमि

परिवर्तित सन्दर्भमा विकास गतिविधिलाई दीगो एवं समावेशी बनाउन तथा विकासको प्रतिफल सबै वर्ग तथा समुदाय सम्म पुऱ्याउन विकासको प्रक्रिया र परिणाममा समाजका सबै पक्षलाई समान सहभागी बनाउनु अपरिहार्य हुन्छ। शान्त, समृद्ध र समुन्नत समाज निर्माणका लागि विकास प्रक्रियाका सबै तहमा सबै वर्गको सक्रिय सहभागिता सुनिश्चित गर्दै विकासका सबै गतिविधिबाट प्राप्त प्रतिफलहरू सबैको बीचमा न्यायोचित रूपमा पुऱ्याउने दायित्व राज्यको रहन्छ।।

बालबालिकाहरू भविष्यका कर्णधार नागरिक र आजका साभेदार सम्पदा हुन्। कुनै पनि सभ्य समाजको सूचक भनेको बालबालिका माथिको लगानी र उनीहरू प्रति समाज तथा परिवारले गर्ने व्यवहार पनि हो। हाल नेपालमा कुल जनसंख्याको करिब आधा हिस्सा ओगटेको बालबालिकाको अधिकार सुनिश्चित गरेर मात्र दीगो विकास गर्न सकिन्छ तथ्यलाई हृदयांगम गर्दै केही वर्ष देखि सरकार र सबै पक्षले बालबालिकाको सरोकारका विषयहरूलाई सम्वोधन गर्दै आएका पनि नेपालको सन्दर्भमा भएका यी प्रयासहरू पर्याप्त छैनन्। संघीय नेपालका ३ तहका सरकारका विभिन्न अङ्गहरू, समाज, परिवार तथा अन्य सबैबाट बालबालिकाको चौतर्फी विकासका लागि संगठित प्रयास भएको खण्डमा बालबालिकालाई विकासको मूल प्रवाहमा ल्याई भोलिको लागि सक्षम जनशक्ति निर्माण हुन्छ।

त्यसैले सबै तहमा साभ्ना नीति, योजना तथा कार्यक्रमका साथ एकीकृत ढंगबाट काम गर्न आवश्यक देखिन्छ। सदियौं देखिको हाम्रो पछ्यौटेपन तथा विकासको अवरोधलाई अन्त्य गर्नका लागि आजका बालबालिकालाई विकासको मूल आधारको रूपमा स्वीकार गरी क्रियाशील गराउनु आवश्यक छ। नीति निर्माण, योजना तर्जुमा, योजना कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मुल्यांकन प्रक्रियामा बालबालिकालाई केन्द्रबिन्दु बनाई बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा अनुसार अधि बढनु आवश्यक छ। संघीय तहबाट मात्र हुने प्रयासले बालबालिकाको हित रक्षामा प्रभावकारिता आउन नसक्ने हुँदा कर्णाली प्रदेश सरकार र नरहरिनाथ गाउँपालिकामा बालमैत्री विकासका प्रयासहरू अगाडी वढाउने क्रममा २०७६ सालमा बाल संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्वन्धी त्रिविध रणनीतिक योजना तर्जुमा भएको देखिन्छ।

यो सवालमा स्पष्ट जिम्मेवारी तथा भूमिका बोध तथा महसूसीकरणका साथ रणनीतिक योजनालाई संयुक्त एवं साभ्ना अभियानको रूपमा निरन्तर, स्वचालित र गतिशील रूपमा कार्यान्वयनमा लैजान संयुक्त कार्यान्वयन योजना आवश्यक भएकोले स्थानीय सरकारको अगुवाईमा क्रियाशील विकास साभ्नेदार, सामुदायिक संस्था, निकाय, संगठन र संजालहरूको संगठित र एकीकृत प्रयासमा नरहरिनाथ गाउँपालिकालाई बालमैत्री र बाल विवाह मुक्त बनाउनमा सहयोग पुग्ने विश्वास सहित यो संयुक्त कार्यान्वयन योजना तयार गरिएको छ।

२. कार्ययोजनाको औचित्य र उदेश्य

- २.१ स्थानीय सरकारको लगानी वढाउन महसूसीकरण आवश्यक भएकाले,
- २.२ रणनीतिक योजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक सैद्धान्तिक ज्ञान तथा शीप अपरिहार्य भएकाले,
- २.३ सामाजिक विकासका आयामहरूलाई गाउँपालिकाको विकासको मूल प्रवाहमा आन्तरिकीकरण गर्न जरुरी भएकाले,
- २.४ रणनीतिक योजना कार्यान्वयनका लागि स्पष्ट जिम्मेवारी तोक्न र बोध गराउन आवश्यक भएकाले,
- २.५ गाउँपालिकाले सामाजिक विकासलाई नीति तथा कार्यक्रम र बजेटमा प्राथमिकताका साथ राख्न पैरवी जरुरी भएकाले,
- २.६ बाल विवाह न्यूनीकरण सम्वन्धी संयन्त्रलाई गतिशील बनाउदै कानुनको प्रभावकारी कार्यान्वयन जरुरी भएकाले,
- २.७ रणनीतिक योजनालाई संयुक्त एवं साभ्ना अभियानको रूपमा निरन्तर, स्वचालित र गतिशील रूपमा कार्यान्वयनमा लैजान आवश्यक भएकोले,

कमल कुमार शाह
उपाध्यक्ष

३. कार्ययोजना तर्जुमा विधि र प्रक्रिया

छिटो विवाह, बाल विवाह र जवरजस्ती विवाहका विभिन्न आयामहरूमा अनुशिक्षण तथा बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी तीन बर्षीय रणनीतिक योजना कार्यान्वयनका लागि संयुक्त अन्तरिम कार्यान्वयन योजना निर्माणमा अपनाइएका प्रक्रिया र विधिहरू :

- ३.१ ३ त्रिवर्षीय कार्यशाला गोष्ठी
- ३.२ रणनीतिक योजनाको समीक्षा
- ३.३ स्थानीय अवस्थाबारे समूह कार्य
- ३.४ कारणबारे समूह कार्य
- ३.५ कारण सम्बोधन गर्ने क्रियाकलापबारे समूह कार्य
- ३.६ कारण सम्बोधन गर्नमा सरोकारवालाको भूमिकाबारे समूह कार्य
- ३.७ छिटो विवाह, बाल विवाह र जवरजस्ती विवाह न्यूनीकरणका अवसर, बाधा, अवरोधहरूबारे समूह कार्य
- ३.८ सहभागितामूलक ढंगमा संयुक्त अन्तरिम कार्यान्वयन योजनाको मस्यौदा तयारी, प्रमाणिकरण तथा प्रतिवद्धता
- ३.९ जानकार व्यक्ति सँगको सम्वाद अन्तर्वार्ता,
- ३.१० बाल विवाहको समस्या रूख तथा न्यूनीकरण उपायका रूख विश्लेषण ।
- ३.११ सकारात्मक तथा बलिया पक्षहरू, कमजोर पक्षहरू अवसर र चुनौतिहरूको विश्लेषण

४. द्वितीय सूचना संकलनका श्रोतहरू

- ४.१ कर्णाली प्रदेशको सामाजिक विकास दर्पण २०७६
- ४.२ नेपाल जनसांख्यिक तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षण, २०१६
- ४.३ नेपालको संविधान
- ४.४ स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
- ४.५ बालवालाका ऐन, २०७५
- ४.६ पन्ध्रौ योजना
- ४.७ कर्णाली प्रदेशको प्रथम आवधिक योजना
- ४.८ बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीति, २०७२
- ४.९ राष्ट्रिय जनगणना, २०७८
- ४.१० नरहरिनाथ गाउँपालिकाको जनसांख्यिक पार्श्वचित्र, २०७४
- ४.११ नरहरिनाथ गाउँपालिकाको बाल विवाह न्यूनीकरण रणनीतिक योजना २०७६

५. कार्ययोजना तयारी जनशक्ति

नरहरिनाथ गाउँपालिकाको बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी रणनीतिक योजना निर्माणमा सहयोग र सहजीकरण गर्ने सादा नेपालका तर्फबाट बाल अधिकार अधिकृत श्री डम्बर बहादुर रोकायको प्राविधिक सहजीकरणमा स्थानीय सरोकारवालाहरूको कार्यशाला गोष्ठी मार्फत यो कार्यान्वयन योजनाको निर्माण गरिएको हो ।

६. अपेक्षित उपलब्धी

- ६.१ नरहरिनाथ गाउँपालिकामा बाल विवाह न्यूनीकरण, बाल संरक्षण सहित समग्र बाल अधिकार प्रवर्द्धनका लागि लगानी र कार्यक्रमहरू अभिवृद्धि हुने छन्,
- ६.२ रणनीतिक योजना कार्यान्वयनका लागि मुख्य तथा सहयोगी पात्रहरूको जिम्मेवारी स्पष्ट हुने छ,
- ६.३ नरहरिनाथ गाउँपालिकाले सामाजिक विकास क्षेत्रलाई विकासको मूल प्रवाहमा आन्तरिकीकरण गर्ने छ,
- ६.४ बाल विवाह न्यूनीकरण र बाल अधिकार संरक्षणका लागि गाउँपालिका क्षेत्रमा आवश्यक र पर्याप्त सचेतना विस्तार भएको हुने छ,
- ६.५ नरहरिनाथ गाउँपालिकामा बाल विवाह न्यूनीकरण अभियानकोस्वरूप एकीकृत, साभ्ना र गतिशील बन्दै जाने छ । सम्बन्धी सयन्त्र सक्रिय रूपमा लागू गर्ने,

६.६ नरहरिनाथ गाउँपालिकामा बाल अधिकार संरक्षण र बाल विवाह न्यूनीकरण रणनीतिक योजनाको समीक्षात्मक विश्लेषण हुने छ ।

७. रणनीतिक योजना कार्यान्वयनका अवरोध/चुनौतीहरू

- ७.१ रणनीतिक योजना स्थानीय कानूनको रूपमा कार्यपालिकाबाट पारित गरी राजपत्रमा प्रकाशित नहुनु ।
- ७.२ गाउँपालिकामा स्पष्ट संरचना र प्रणाली निर्माण नहुनु
- ७.३ गाउँपालिकाले पर्याप्त लगानी नगर्नु
- ७.४ गाउँपालिका र विकास साभेदार बीच कार्यक्रमिक तालमेल नमिल्नु
- ७.५ सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा पर्याप्त नागरिक पैरवीको अभाव
- ७.६ गाउँपालिकाको विकास प्रक्रियामा मूल प्रवाहीकरण नहुनु
- ७.७ परम्परामा बढी विश्वास गर्ने सामाजिक मनोविज्ञान हावी

८. गाउँपालिकामा विद्यमान बाल विवाहका कारण

- ८.१ अर्काको देखासिकी
- ८.२ शिक्षामा अवरोध र कमजोर शिक्षण सिकाई उपलब्धी
- ८.३ ढिलो विद्यालयमा भर्ना गर्ने ।
- ८.४ संचारमा देखिएको नकारात्मक प्रयोग
- ८.५ आमा बुवालाई नटेनु र अभिभावकले आफ्ना केटाकेटीलाई अधीनमा राख्न नसक्नु
- ८.६ पुरानो रूढीवादी परम्परा कामचै रहनु
- ८.७ अति गरिबी वा आर्थिक अवस्था निकै कमजोर हुनु
- ८.८ रोजगारीको अवसर गुमाइ बेरोजगार भएर बस्नु, बेरोजगारी बढ्नु ।
- ८.९ पहुँच र शक्ति प्रधानताको अवस्था वा दण्डहीनता कायमै ।
- ८.१० समाजमा हिंसा विरुद्ध मौनताको संस्कार कायमै ।
- ८.११ पर्याप्त जीवन उपयोगी र सकारात्मक सूचनाको अभाव
- ८.१२ घरेलु हिंसा, तनाव र भ्रगडा एवं पारिवारिक समस्याहरू
- ८.१३ यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना र परामर्शको कमी
- ८.१४ आमा बुवा र अभिभावक वा संरक्षकको मार्गदर्शनको कमी
- ८.१५ सरोकारवालाको न्यून संवेदना र सरोकार
- ८.१६ समाजका सबै क्षेत्रमा बाल विवाहलाई बढावा दिने खालका बोलिचाली र व्यवहारहरू

९. कार्ययोजनाको सीमा

- ९.१ रणनीतिक योजनाकै कार्यान्वयनमा जोड दिनु पर्ने भएकाले नयाँ विषय वस्तु राख्न नसकिनु ।
- ९.२ त्रिवर्षिय रणनीतिक योजनाको १ आर्थिक वर्ष व्यतित भै सकेको ।
- ९.३ रणनीतिक योजनाका लागि गाउँपालिकाको लगानी अत्यन्त न्यून ।
- ९.४ समयको न्यूनताले रणनीतिक योजना कार्यान्वयनमा देखिएका बाधा सम्बन्धमा पर्याप्त स्थलगत विश्लेषण गर्न सकिएन ।

१०. नरहरिनाथ गाउँपालिकामा बाल अधिकार, बाल संरक्षण र बाल विवाहको विश्लेषण

१०.१ सबल पक्ष :

- १०.१.१ बाल विवाह न्यूनीकरण र बाल अधिकार संरक्षणको अभियान सञ्चालन ।
- १०.१.२ कार्यक्रम सञ्चालनमा सामाजिक संघ संस्था सक्रिय ।
- १०.१.३ गाउँपालिकामा प्रत्येक वडाहरूमा बाल अधिकार समिति गठन
- १०.१.४ माध्यमिक विद्यालयहरूमा बाल क्लव र संजाल गठन ।
- १०.१.५ बाल विवाह गरेमा बडा कार्यालयहरूले विवाह दर्ता गर्न दिएको छैन ।
- १०.१.६ बाल विवाह, बाल संरक्षणको लागि विभिन्न तालिम, गोष्ठी सहयोगी संस्थाबाट पटक पटक भएको छ ।
- १०.१.७ कर्णाली प्रदेश सरकारले 'वैक खाता छोरीको सुरक्षा जीवनभरिको' कार्यक्रम सञ्चालन गरेको छ । कर्णाली प्रदेशमा जन्मने छोरीहरूको नाममा वैक खाता प्रदेश सरकारले खोलिएको, सुरुमा १ हजार रुपैयाँ जम्मा गरिदिने र सोही खातामा ती छोरी २० वर्षको पुग्दासम्म प्रत्येक महिना ५०० रुपैयाँका दरले प्रदेश सरकारले नै रकम जम्मा गरिदिने छ ।

बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी त्रिवर्षिय रणनीतिक योजनाको अन्तरिम संयुक्त कार्यान्वयन योजना अध्यावधिक २०८०

Page 4

कमल कुमार शाह
उपाध्यक्ष

१०.१.८ सुत्केरी महिला र भर्खरै जन्मिएको बच्चाको पोषणको सुधारका लागि पोषण खर्च वापत प्रदेश सरकारले दुई हजार रुपैयाँ दिने गरेको ।

१०.१.९ कार्यक्रम तथा अभियानमा सञ्चालनको लागि जनप्रतिनिधि/सरोकारवालाको सहभागिता ।

१०.२ सुधार गुर्न पर्ने पक्ष

- १०.२.१ विकास साभेदारको मात्र भर नपरी स्थानीय सरकार आफैले पर्याप्त लगानी वढाउनु पर्ने ।
- १०.२.२ गाउँपालिकाले सामाजिक विकासलाई नीति तथा कार्यक्रममा प्राथमिकताका साथ राख्नु पर्ने ।
- १०.२.३ बाल विवाह न्यूनीकरण र बाल अधिकार संरक्षणका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रममा वृद्धि ।
- १०.२.४ बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी संयन्त्र सक्रिय रूपमा लाग्नु पर्ने ।
- १०.२.५ बालबालिकालाई लागु पदार्थ सेवन र ओसार पसार गर्नबाट टाढै राख्नु पर्ने ।
- १०.२.६ कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
- १०.२.७ बाल विवाह गर्नु र बाल श्रम राख्नु अपराध हो भन्ने कुराको बोध गर्ने ।
- १०.२.८ विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकालाई विद्यालयको पहुँचमा पुऱ्याउने ।

१०.३ अवसरहरु

- १०.३.१ परिवर्तनमुखी जनचाहना
- १०.३.२ विभिन्न सीपमूलक तालिम सञ्चालन
- १०.३.३ बाल विवाहले निम्त्याएको नकारात्मक असर तथा बाल अधिकारबारे सचेतीकरण विस्तार
- १०.३.४ गाउँपालिकावासीहरुको आर्थिक अवस्थामा क्रमिक सुधार
- १०.३.५ गाउँपालिका भित्र भेदभाव रहित कानुनी कार्यान्वयन
- १०.३.६ कानून नियमन तथा अनुगमनको क्रियाशिलता
- १०.३.७ गाउँपालिकावासी प्रति राज्य, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरुको सकारात्मक सद्भाव र सहयोग
- १०.३.८ गैर सरकारी संस्था तथा सरकारी निकायबाट आर्थिक तथा चेतना मूलक अभियानको अवसर
- १०.३.९ सचेतनामूलक तालिम, गोष्ठी, अन्तरक्रिया संचालन
- १०.३.१० विभिन्न सरकारी निकाय तथा विकास साभेदार बीच वढ्दो समन्वय र सहकार्य
- १०.३.११ बाल विवाह विरुद्धका नयाँ नीति र कार्यक्रमहरुमा वृद्धि

१०.४ चुनौतीहरु

- १०.४.१ बाल विवाहलाई प्रश्रय दिने सामाजिक मनोविज्ञान
- १०.४.२ सामाजिक तथा धार्मिक मूल्य मान्यताहरु
- १०.४.३ बसाईसराईको दर उच्च
- १०.४.४ यातायात सुविधाका कारण यौनजन्य व्यवसायको जोखिम
- १०.४.५ यातायात सुविधाका कारण केटाकेटी वरालिने जोखिम
- १०.४.६ बेरोजगारी र न्यून शिक्षा
- १०.४.७ बाल विवाहका घटनामा राजनैतिक हस्तक्षेप र मिलाउने चलन
- १०.४.८ वर्तमान कानूनको कार्यान्वयन पक्ष प्रभावकारी नहुनु
- १०.४.९ समस्याको गहिराईमा पहिचान नभई कार्यक्रम संचालन गरिनु
- १०.४.१० अति गरिबी
- १०.४.११ समाजले गरेको व्यवहार देखासिकी गर्ने बाल मनोविज्ञान

११. बाल विवाह न्यूनीकरण र बाल संरक्षणका प्रयासहरु

- ११.१ जनचेतनामूलक कार्यक्रम
- ११.२ कर्णाली प्रदेश सरकार मार्फत 'वैक खाता छोरीको: सुरक्षा जीवनभरिको' कार्यक्रम सञ्चालन
- ११.३ सडक नाटक, अभिमुखिकरण तालिम सञ्चालन

बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी त्रिवर्षिय रणनीतिक योजनाको अन्तरिम संयुक्त कार्यान्वयन योजना अध्यावधिक २०८०

Page 5

कमल कुमार शाह
उपाध्यक्ष

- ११.४ पालिका र वडा स्तरिय बाल अधिकार समिति गठन
- ११.५ बालवालिकाको अवस्था विश्लेषण कार्य सम्पन्न
- ११.६ बाल संजाल समिति गठन
- ११.७ विद्यालयका संरचना र पूर्वाधार निर्माण
- ११.७ विपन्न बालवालिकालाई शैक्षिक सामग्री सहयोग

अध्याय २

रणनीतिक योजनाको सारांश

१. बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी गाउँपालिकाको रणनीतिक योजनाका सिद्धान्तहरू

१.१ समानताको अधिकार : प्रत्येक बालवालिकालाई उसको लिंग, धर्म, उमेर, जातीयता, सामाजिक-आर्थिक स्तर, क्षमता, वर्ण, वैवाहिक स्थिति र संस्कृतिको आधारमा भेदभाव विनाको समान अधिकार हुनु पर्दछ ।

१.२ बालवालिकाको सर्वोत्तम हित : बालवालिकाको विषयमा कुनैपनि निर्णय गर्दा उनीहरूको सर्वोत्तम हित सुनिश्चित गर्नुपर्छ ।

१.३ बाल बचाउ र विकास : प्रत्येक बालवालिकालाई सबल र उपयुक्त वातावरणमा हुर्किई उच्चतम स्तरको जीवनयापन गर्न पाउने अधिकार हुनु पर्दछ ।

१.४ बाल संरक्षण : बाल विवाह, बेचबिखन तथा ओसारपसार, बाधा बनाउने, अन्य हानिकारक अभ्यास लगायत सबै प्रकारका दुर्व्यवहार, हिंसा तथा शोषणबाट बालवालिका संरक्षित हुनु पर्दछ ।

१.५ अर्धपूर्ण सहभागिता : बालवालिकासँग सरोकारका सबै विषयमा उमेर र परिपक्वता अनुरूप उनीहरूको कुरा सुन्ने र आफ्नो विचार अभिव्यक्त गर्ने अवसर दिनुपर्छ । बालवालिका र खासगरी बालिकाहरूको सशक्तिकरणले विवाह लगायत सबै निर्णय प्रकृत्यामा सहभागिता बृद्धि भई उनीहरूको महत्व बढाउन योगदान पुग्छ ।

१.६ राज्यको दायित्व : नेपालको संविधान, दीगो विकासका कार्यसूची (२०१६-२०३०) संघीय पन्ध्रौं पञ्च वर्षिय योजना, कर्णाली प्रदेशको प्रथम आवधिक योजनाका साथै अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धता अनुसार बाल अधिकार उल्लंघनको कारक तत्वको रूपमा रहेको बाल विवाहको रोकथाम तथा न्यायमा पहुँचको लागि राज्यको क्रियाशीलता बढाउनुपर्ने अवस्था रहेको छ ।

२ रणनीतिको परिकल्पना

छाउप्रथा, बालविवाह मुक्त तथा बालमैत्री 'नरहरिनाथ गाउँपालिका

३. ध्येय

नरहरिनाथ गाउँपालिका' भित्र छाउप्रथा, बाल विवाहमुक्त वातावरणमा बालवालिकाको अधिकारको सुनिश्चितता गर्ने ।

४. लक्ष्य

त्रि.सं. २०८० सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिकामा छाउप्रथा र बालविवाहको अन्त्य गरी बालवालिकाको अधिकारको प्रत्याभूति गराउने ।

५. उद्देश्य

बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी त्रिवर्षिय रणनीतिक योजनाको अन्तरिम संयुक्त कार्यान्वयन योजना अध्यावधिक २०८०

Page 6

कमल कुमार शाह
उपाध्यक्ष

आगामी तिन वर्ष भित्र माथि उल्लेखित परिकल्पना, ध्येय तथा कार्यात्मक योजनाका लागि निम्न उद्देश्यहरु निर्धारण गरिएको छ ।

उद्देश्य नं. १

वि.सं. २०८२ सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिका भित्रका २० वर्ष मुनिका बालबालिका तथा किशोर किशोरीहरु विद्यालयको पहुँचमा पुगी बालबालिका मैत्री गुणस्तरीय शिक्षा पाइरहेका हुनेछन् र २० वर्ष पारी मात्र विहेवारी गरेका हुनेछन् ।

उद्देश्य नं. २

वि.सं. २०८२ सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिका भित्रका २० वर्ष मुनिका सबै बालबालिका तथा किशोरकिशोरीहरुले बृहत् स्वास्थ्य शिक्षाको बारेमा जानकारी प्राप्त गर्दै किशोर किशोरी, बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी एक रणनीतिक योजना (२०८०/०८१-२०८२) किशोरीमैत्री यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गरी स्वस्थ जीवनयापन गरिरहेका हुनेछन् ।

उद्देश्य नं. ३

वि.सं. २०८२ सम्ममा छाउप्रथा, बाल विवाह अन्त्य गर्नको लागि नरहरिनाथ गाउँपालिका किशोर किशोरी, अविभावक, सेवा प्रदायक, समुदायिक संयन्त्रको क्षमतामा विकास भई परिचालित भएका हुनेछन् ।

उद्देश्य नं. ४

वि.सं. २०८२ सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिकामा छाउप्रथा र बाल विवाह सम्बन्धी विद्यमान कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।

उद्देश्य नं. ५

वि.सं. २०८२ सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिकामा वडा तथा टोल र विद्यालयमा बालविवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी संयन्त्रको निर्माण तथा पहिचान भई परिचालित भएका हुनेछन् ।

उद्देश्य नं. ६

नरहरिनाथ गाउँपालिकाको बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह सम्बन्धी तिन वर्षीय रणनीतिक योजना कार्यान्वयनको निरन्तर अनुगमन, मूल्यांकन तथा अद्यावधिक भएको हुनेछ ।

६. बाल विवाह रोकथामका उपायहरुको विश्लेषण

६.१ बाल विवाहको मूल (जरा) कारणलाई हटाउने उपायहरु:

६.१ साथीको लहेलहेमा नलाग्ने

६.२ जीवनउपयोगी सीपको विकास गर्ने

६.३ अभिभावक शिक्षा, सचेतना बढाउने

६.४ इन्टरनेटको दुपयोग नगर्ने

६.५ आर्थिक अवस्था सुधार गर्न आयआर्जन र सीपमलुक तालिमको व्यवस्था

६.६ सचेतना, शिक्षा बढाउने

६.७ घरदैलो अभियान र जनचतेनामूलक कार्यक्रम गर्ने,

६.८ बाल विवाह गर्ने गराउनेलाई सरकारी सेवा सुविधा रोकका गर्ने

६.९ अभिभावक शिक्षा,

६.१० सामाजिक एवं राजनैतिक प्रतिबद्धता कायम गर्ने

६.११ देखासिकी नगर्ने, मोबाईलको दुरुपयोग नगर्ने

६.१२ स्वराजेश्वरी सृजना, सीपमलुक तालिम

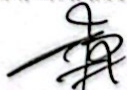
६.१३ २० वर्ष पछि विवाह गर्ने गरी कानुनी व्यवस्था कार्यान्वयन कडाईका साथ लागू गर्ने

६.१४ विद्यालय पुर्ननक्सांकन गर्ने

६.१५ परम्परागत मेला पर्व जात्रालाई परिस्कृत गर्ने

बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी त्रिवर्षीय रणनीतिक योजनाको अन्तरिम संयुक्त कार्यान्वयन योजना अध्यावधिक २०८०

Page 7

केशव कुमार शाह
उपाध्यक्ष

६.१६ मादक पदार्थ सेवन तथा ओसार पसारमा बालबालिकालाई
६.१७ विद्यालय तथा परिवारमा निरन्तर सचेतना अभिवृद्धि गर्ने

७. बाल विवाह रोकथाममा टेवा दिने सहयोगी सकारात्मक पक्षहरू

- ७.१ बाल विवाहको भोज, भतेर र पार्टीमा नजाने
- ७.२ मोबाईल, इन्टरनेटको सही सदुपयोग
- ७.३ समुदाय, छिमेकीले घरदैलो कार्यक्रम गर्ने
- ७.४ २० वर्षमूनि विवाह गरे परिवारले अस्वीकार गर्ने
- ७.५ बाल विवाहका सन्दर्भमा अभिभावकले दबाव नदिने
- ७.६ भएका कानूनको कडाई साथ लागू गर्ने
- ७.७ बाल विवाहको सामाजिक मान्यतालाई हटाउने
- ७.८ गाउँ घरमा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी बैठक, छलफल तथा अन्तरक्रिया
- ७.९ सडक नाटक र ज्यली
- ७.१० गाउँ तथा समाजमा सचेतना फैलाउने
- ७.११ आत्म निर्भर तथा स्वावलम्बी बन्ने
- ७.१२ विभिन्न संघ संस्था तथा निकायहरू परिचालन गर्ने
- ७.१३ दाइजो तथा समाजमा रहेका कुप्रथाहरू हटाउने
- ७.१४ रोजगारीको अवसर प्रदान गर्ने

८. बाल विवाह न्यूनीकरणका सकारात्मक प्रभाव र असरहरू

- ८.१ सम्बन्ध विच्छेद र बहु विवाहमा कमी
- ८.२ आमा र बच्चाको मृत्युदर न्यूनीकरण
- ८.३ घरेलु हिंसा, लैङ्गिक हिंसा कम हुने
- ८.४ आर्थिक स्थितिमा क्रमिक सुधार
- ८.५ मानसिक तनाव, चिन्ता र हिंसा नहुने
- ८.६ आफ्नो बालबालिकाको उचित शिक्षा, पालनपोषण गर्न सफल हुने
- ८.७ आत्म निर्भर हुने, वैदेशिक राजेगारमा जान नपर्ने ।
- ८.८ दुब्यर्सनीबाट मुक्त हुने
- ८.९ परिवारको सामाजिक, आर्थिक विकासमा टेवा पुग्छ
- ८.१० शिक्षा र सीपविकास एवं आत्मनिर्भर हुने ।
- ८.११ आमा र बच्चाको स्वास्थ्य स्थिति सबल हुने
- ८.१२ बहु विवाह र सम्बन्ध विच्छेदका घटनामा कमी
- ८.१३ उच्च शिक्षामा पहुँच बढ्ने
- ८.१४ आमा र बच्चाको स्वास्थ्य स्थिति राम्रो हुने
- ८.१५ उमेर अनुसार खेल्ने, रमाउने, शिक्षा हासिल गर्ने मौका मिल्ने
- ८.१६ प्रजनन अंगको पूर्ण विकास र स्वस्थ हुने
- ८.१७ पूरा उमेर पुगेपछि बच्चा जन्माउँदा सामान्य प्रसव, पाठेघर खस्ने समस्या कम हुने
- ८.१८ व्यवस्थित परिवार निर्माण हुने
- ८.१९ पोषित आमाबाट स्वस्थ बच्चा जन्मिने
- ८.२० बच्चाको शारीरिक तथा मानसिक विकासमा वृद्धि र विकास राम्रो हुने
- ८.२१ रोजगारी तथा पारिवारिक आयमा वृद्धि
- ८.२२ सामाजिक मेल एवं सुशासनमा सहयोग पुग्छ
- ८.२३ ढिलो विवाहले जनसंख्या सन्तुलन हुन्छ
- ८.२४ स्वस्थ आमाको स्वस्थ शिशुको जन्म तथा आमा र शिशु मृत्युदरको कमी
- ८.२५ शिक्षामा पहुँच बृद्धिले रोजगारी पाउन सजिलो हुन्छ

कमल कुमार शाह
उपाध्यक्ष

१. मुख्य क्रियाकलापहरू

वि.सं. २०८२ सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिकामा बाल विवाह रोकथामको अन्त्य गरी बालबालिकाको अधिकारको प्रत्याभूति गराउने

क्र.स.	मुख्य क्रियाकलाप
१	शिशु देखी ३ कक्षा सम्मका विद्यार्थीहरूलाई शैक्षिक गुणस्तरका लागी विशेष कक्षा संचालन गर्ने
२	बालमैत्री नमुना विद्यालय घोषणा गर्ने
३	अन्तर विद्यालय स्तरीय सिकाई आदान प्रदानका लागि भ्रमण गर्ने
४	विद्यालय अन्तरक्रिया र सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने
५	बाल विवाह न्यूनीकरणमा प्रशंसनीय काम गर्ने व्यक्ति र संस्थालाई सम्मान गर्ने
६	सिकाई र समीक्षाका आधारमा बाल विवाह अन्त्य गर्ने परिणाममूलक योजना बनाउन नियमित छलफल गर्ने
७	गरीब परिवारका विद्यार्थीलाई शैक्षिक सामग्री सहयोग र छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउने
८	विद्यालय छोडेका बाल बालिका र किशोर किशोरीहरूको लागि वैकल्पिक शिक्षा
९	उमेरजन्य शारीरिक र मानसिक परिवर्तन व्यवस्थापन सूचना सहित विद्यालय अन्तरक्रिया र सचेतना कार्यक्रम
१०	बालमैत्री विद्यालय संचालन, व्यवस्थापन तालिम, अभिमुखीकरण
११	छाउपडी प्रथा विरुद्ध अभिमुखीकरण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम
१२	नियमित समन्वय, बैठक, समीक्षा तथा अन्तरक्रिया
१३	मनोसामाजिक परामर्श सेवा स्वास्थ्य शिविर एवं प्रजनन स्वास्थ्य प्रदर्शनी
१४	बालस्वव र किशोरी समूहको नेतृत्व तथा क्षमता विकास
१५	अभिभावक भेला तथा परामर्श कार्यक्रम
१६	उत्कृष्ट बाल क्लव, किशोरी तथा आमा समूहलाई सम्मान एव पुरस्कार प्रदान
१७	टोल एवं बस्ती स्तरमा लैङ्गिक हिंसा र बालविवाह रोकथामका लागि घरदेलो/घुम्ती अभियान
१८	कानुनी सचेतना कार्यक्रम (विद्यालय, आमा समूह, बाल क्लव, युवा क्लव, किशोर किशोरी समूह, पण्डित/पुरोहित/धामी/ भक्ती/ ज्योतिस अभिभावकहरू)
१९	मदिरा तथा सतीर्जन्य पदार्थको अव्यवस्थित विक्री वितरण र बालबालिका माथिको प्रयोगमा नियमन गर्ने
२०	गाउँपालिका र वडास्तरमा छुट्टाछुट्टै बालविवाह रोकथाम समन्वय समिति गठन, अभिमुखीकरण र परिचालन
२१	प्रत्येक टोल, बस्तीमा निगरानी समूह पहिचान र परिचालन
२२	नगर र वडास्तरमा छुट्टाछुट्टै बालविवाह रोकथाम समन्वय समिति गठन, अभिमुखीकरण र परिचालन
२३	प्रत्येक टोल, बस्तीमा निगरानी समूह पहिचान र परिचालन
२४	कार्यक्रमको आवधिक समीक्षा गर्ने
२५	अनगुमन एवं मल्याकन
२६	सूचना, शिक्षा तथा संचार सामग्री निर्माण र परिचालन स्टिकर, पोस्टर, पम्पलेट, चित्रकथा, रेडियो जिगल, रेडियो नाटक श्रृंखला वा अन्य कार्यक्रम, होडिड बाई, फ्ल्यास प्रिन्ट, बाल पेन्टिड)
२७	बाल विवाह मुक्त वडा घोषणा
२८	गाउँ, टोल र बस्तीमा जनचेतना फैलाउने
२९	प्रत्येक घरको अवस्था हेरेर रोजगार श्रृजना गर्ने
३०	राज्यस्तरबाट रोजगारीको व्यवस्था गर्न शीपमूलक शिक्षालाई प्राथमिकता दिने
३१	देखासिकीलाई अन्त्य गरी सामाजिक प्रचलनलाई नयाँ रूपरेखामा लिने
३२	अभिभावकले आफ्ना बालबालिकालाई हेरचाह गर्ने, माया, स्नेह र जीवन उपयोगी परामर्श दिने
३३	२० वर्ष भन्दा मुनिका बालबालिकाहरूलाई सन्चार माध्यमको उपयोगको अवस्था कम गर्ने
३४	बाल विवाह गर्ने र गराउनेलाई कानूनको दायरामा लिई कडा कारवाही गर्ने
३५	२० वर्ष नपुग्दै विवाहका लागि मान्ने र दिने चलनलाई अन्त्य गर्ने
३६	बाल विवाह अन्त्य गर्ने कार्यक्रम तथा योजना र अभियानहरू संचालन गर्ने
३७	बाल विवाह अन्त्य गर्ने आचारसहिता निर्माण गरी लागू गर्ने गर्ने
३८	बाल विवाह अन्त्यको अभियानमा धामी भक्ती तथा पुरोहीतलाई सकारात्मक बनाई परिचालन गर्ने
३९	बाल विवाह मुक्त नमुना गाउँ घोषणा
४०	बाल विवाह मुक्त वडा घोषणा
४१	बाल विवाह मुक्त गाउँपालिका घोषणा
४२	समीक्षा र सिकाईका आधारमा रणनीतिक योजना परिमार्जन गर्ने

प्रकाश कुमार शाह
 उप-प्रमुख

१. मुख्य क्रियाकलापहरू

वि.सं. २०८२ सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिकामा बालबालिकाको अन्त्य गरी बालबालिकाको अधिकारको प्रत्याभूति गराउने

क्र.स.	मुख्य क्रियाकलाप
१	शिशु देखी ३ कक्षा सम्मका विद्यार्थीहरूलाई शैक्षिक गुणस्तरका लागी विशेष कक्षा संचालन गर्ने
२	बालमैत्री नमूना विद्यालय घोषणा गर्ने
३	अन्तर विद्यालय स्तरीय सिकाई आदान प्रदानका लागि भ्रमण गर्ने
४	विद्यालय अन्तरक्रिया र सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने
५	बाल विवाह न्यूनीकरणमा प्रशसनीय काम गर्ने व्यक्ति र संस्थालाई सम्मान गर्ने
६	सिकाई र समीक्षाका आधारमा बाल विवाह अन्त्य गर्ने परिणाममूलक योजना बनाउन नियमित छलफल गर्ने
७	गरीब परिवारका विद्यार्थीलाई शैक्षिक सामग्री सहयोग र छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउने
८	विद्यालय छोडेका बाल बालिका र किशोर किशोरीहरूको लागि वैकल्पिक शिक्षा
९	उमेरजन्य शारीरिक र मानसिक परिवर्तन व्यवस्थापन सूचना सहित विद्यालय अन्तरक्रिया र सचेतना कार्यक्रम
१०	बालमैत्री विद्यालय संचालन, व्यवस्थापन तालिम, अभिमूखीकरण
११	छाउपडी प्रथा विरुद्ध अभिमूखीकरण तथा अन्तरकृया कार्यक्रम
१२	नियमित समन्वय, बैठक, समीक्षा तथा अन्तरक्रिया
१३	मनोसामाजिक परामर्श सेवा स्वास्थ्य शिविर एवं प्रजनन स्वास्थ्य प्रदर्शनी
१४	बालक्लव र किशोरी समूहको नेतृत्व तथा क्षमता विकास
१५	अभिभावक भेला तथा परामर्श कार्यक्रम
१६	उत्कृष्ट बाल क्लव, किशोरी तथा आमा समूहलाई सम्मान एवं पुरस्कार प्रदान
१७	टोल एवं बस्ती स्तरमा लौकिक हिसा र बालविवाह रोकथामका लागि घरदेलो/घुम्ती अभियान
१८	कानुनी सचेतना कार्यक्रम (विद्यालय, आमा समूह, बाल क्लव, युवा क्लव, किशोर किशोरी समूह, पण्डित/पुरोहित/धामी/ भक्ती/ ज्योतिस अभिभावकहरू)
१९	मदिरा तथा सतीर्जन्य पदार्थको अव्यवस्थित विक्री वितरण र बालबालिका माथिको प्रयोगमा नियमन गर्ने
२०	गाउँपालिका र वडास्तरमा छुट्टाछुट्टै बालविवाह रोकथाम समन्वय समिति गठन, अभिमूखीकरण र परिचालन
२१	प्रत्येक टोल, बस्तीमा निगरानी समूह पहिचान र परिचालन
२२	नगर र वडास्तरमा छुट्टाछुट्टै बालविवाह रोकथाम समन्वय समिति गठन, अभिमूखीकरण र परिचालन
२३	प्रत्येक टोल, बस्तीमा निगरानी समूह पहिचान र परिचालन
२४	कार्यक्रमको आवधिक समीक्षा गर्ने
२५	अनगुमन एवं मल्याकन
२६	सूचना, शिक्षा तथा संचार सामग्री निर्माण र परिचालन स्टिकर, पोस्टर, पम्पलेट, चित्रकथा, रेडियो जिगल, रेडियो नाटक श्रृंखला वा अन्य कार्यक्रम, होडिड वार्ड, फ्ल्यास प्रिन्ट, बाल पेन्टिड)
२७	बाल विवाह मुक्त वडा घोषणा
२८	गाउँ, टोल र बस्तीमा जनचेतना फैलाउने
२९	प्रत्येक घरको अवस्था हेरेर रोजगार श्रृंजना गर्ने
३०	राज्यस्तरबाट रोजगारीको व्यवस्था गर्न शीपमूलक शिक्षालाई प्राथमिकता दिने
३१	देखासिकीलाई अन्त्य गरी सामाजिक प्रचलनलाई नयाँ रूपरेखामा लिने
३२	अभिभावकले आफ्ना बालबालिकालाई हेरचाह गर्ने, माया, स्नेह र जीवन उपयोगी परामर्श दिने
३३	२० वर्ष भन्दा मुनिका बालबालिकाहरूलाई सन्चार माध्यमको उपयोगको अवस्था कम गर्ने
३४	बाल विवाह गर्ने र गराउनेलाई कानूनको दायरामा लिई कडा कारवाही गर्ने
३५	२० वर्ष नपुग्दै विवाहका लागि लाग्ने र दिने चलनलाई अन्त्य गर्ने
३६	बाल विवाह अन्त्य गर्ने कार्यक्रम तथा योजना र अभियानहरू संचालन गर्ने
३७	बाल विवाह अन्त्य गर्ने आचारसहिता निर्माण गरी लागू गर्ने गर्ने
३८	बाल विवाह अन्त्यको अभियानमा धामी भक्ती तथा पुरोहीतलाई सकारात्मक बनाई परिचालन गर्ने
३९	बाल विवाह मुक्त नमूना गाउँ घोषणा
४०	बाल विवाह मुक्त वडा घोषणा
४१	बाल विवाह मुक्त गाउँपालिका घोषणा
४२	समीक्षा र सिकाईका आधारमा रणनीतिक योजना परिमार्जन गर्ने

कमल कुमार शाह
उपाध्यक्ष

बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी त्रिविध रणनीतिक योजनाको अन्तरिम संयुक्त कार्यक्रमको योजना अध्यावधिक २०८०

अध्याय ३
रणनीतिक योजनाको कार्यान्वयन योजना

१ बाल संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी रणनीतिक योजनाका उद्देश्यहरू

उद्देश्य नं. १

वि.सं.२०७९ सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिका भित्रका २० वर्ष मुनिका बालबालिका तथा किशोर किशोरीहरू विद्यालयको पहुँचमा पुगी बालबालिका मैत्री गुणस्तरीय शिक्षा पाउनेका हुनेछन् र २० वर्ष पारी मात्र विहेवारी गरेका हुनेछन् ।

क्रियाकलाप	पहिलो वर्ष २०७९/०८०	दोस्रो वर्ष २०८०/०८१	तेस्रो वर्ष २०८१/०८२	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	स्थान	लागत रु.हजारमा
१. अभिभावक, जनप्रतिनिधि र सरोकारवाला निकायले घर दैलो भेटघाट अभियान संचालन गर्ने ।	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार, अभिभावक, सामुदायिक संस्था	सामुदायिक संस्था, नागरिक समाजका संस्था, सामुदायिक अगुवा	वस्ती, गाउँ, विद्यालय, वडा, गाउँपालिका	४५०
२. बालमैत्री विद्यालय संचालन, व्यवस्थापन : तालिम, अभिमुखीकरण	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार, अभिभावक, सामुदायिक संस्था	अभिभावक, सामुदायिक संस्था, नागरिक तथा सामुदायिक अगुवा	वस्ती, गाउँ, विद्यालय, वडा, गाउँपालिका	६००
३. विद्यालय अन्तरक्रिया र सचेतना कार्यक्रम	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार, अभिभावक, सामुदायिक संस्था	अभिभावक, सामुदायिक संस्था, नागरिक तथा सामुदायिक अगुवा	वस्ती, गाउँ, विद्यालय, वडा, गाउँपालिका	३००
४. गरीब परिवारका विद्यार्थीलाई शैक्षिक सामग्री सहयोग र छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउने ।	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	अभिभावक, सामुदायिक संस्था, नागरिक संस्था, सामुदायिक अगुवा	वस्ती, गाउँ, विद्यालय, वडा, गाउँपालिका	१५,००
५. अभिभावक भेला तथा परामर्श कार्यक्रम	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार, अभिभावक	सामुदायिक, नागरिक तथा सामुदायिक अगुवा	वस्ती, गाउँ, विद्यालय, वडा, गाउँपालिका	३००
६. विद्यालय छेडेका बाल बालिका र किशोर किशोरीहरूको लागि वैकल्पिक शिक्षा	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	अभिभावक, सामुदायिक संस्था, नागरिक तथा सामुदायिक अगुवा	वस्ती, गाउँ, विद्यालय, वडा, गाउँपालिका	९००

बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी त्रिवर्षीय रणनीतिक योजनाको अन्तर्गत संयुक्त कार्यान्वयन योजना अध्यायक २०८०

 कमल कुमार शाह
 उपाध्यक्ष

७. लक्षित बालबालिकाको तथ्याङ्क संकलन	✓	✓	✓	गाउँपालिका र वडा पालिका	अभिभावक, सामुदायिक संस्था, नागरिक तथा सामुदायिक अगुवा	वडास्तरमा	३००
८. बालमैत्री विद्यालय सञ्चालन, व्यवस्थापन : तालिम, अभिमुखीकरण	✓	✓	✓	गाउँपालिका र वडा पालिका	पालिकामा कार्यरत संघ संस्थाहरु	पालिका तथा विद्यालयस्तरमा	५००
९. अन्तर विद्यालय स्तरीय सिकाई आदान प्रदान (घुम्ती बैठक)	✓	✓	✓	गाउँपालिका र वडा पालिका	पालिकामा कार्यरत संघ संस्थाहरु	विद्यालय स्तरमा	२००
१०. क्षमता विकासका लागि तालिम सञ्चालन (सहजकर्ता)	✓	✓	✓	गाउँपालिका र वडा पालिका	पालिकामा कार्यरत संघ संस्थाहरु	पालिकास्तरमा	१००
११. शिक्षक, शिक्षिकाहरुलाई क्षमता अभिवृद्धि तालिम जम्मा	✓	✓	✓	गाउँपालिका र वडा पालिका	पालिकामा कार्यरत संघ संस्थाहरु	पालिकास्तरमा	२००
							५६५०

उद्देश्य नं. २

वि.सं. २०७९ सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिका भित्रका २० वर्ष मुनिका सबै बालबालिका तथा किशोरकिशोरीहरुले बृहत् स्वास्थ्य शिक्षाको बारेमा जानकारी प्राप्त गर्दै किशोर किशोरी, बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी एक रणनीतिक योजना (२०७९/०८०-२०८१/०८२) किशोरीमैत्री यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गरी स्वस्थ जीवनयापन गरिरहेका हुनेछन्।

क्रियाकलाप	पहिलो वर्ष २०७९/०८०	दोस्रो वर्ष २०८०/०८१	तेस्रो वर्ष २०८१/०८२	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	स्थान	सागत रु.हजारमा
१. छाउपाँड प्रया विरुद्ध अभिमुखिकरण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम। आमा समूह, सञ्जाल, किशोरी समूह, COC, CSOs Network, SMC/PTA)	✓	✓		गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	सामुदायिक संस्था, नागरिक समाज र सामुदायिक संस्था	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	५००
२. किशोरीहरुका लागि महिनावारीको सरसफाई व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतना	✓	✓		गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	सामुदायिक संस्था, नागरिक समाजका संस्था	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	२००
३. छात्रामैत्री शाच्चौल्यको व्यवस्था	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण	सामुदायिक संस्था	गाउँपालिका,	३००

बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी विधार्थिय रणनीतिक योजनाको अन्तरिम संयुक्त कार्यान्वयन योजना अध्यावधिक २०८०

कमल कुमार शाह
उपाध्यक्ष

(सेनेटरी प्याड, (MHM)				संस्था, विकास साभेदार	, नागरिक समाजका संस्था, सामुदायिक अगुवा	वडा, विद्यालय र गाउँ	
४. मनोसामाजिक परामर्श सेवा स्वास्थ्य शिविर एवं प्रजनन स्वास्थ्य प्रदर्शनी	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	सामुदायिक संस्था, नागरिक समाजका संस्था, सामुदायिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	१००
५. गुनासो सुनुवाई संयन्त्रको स्थापना र गुनासोको सम्बोधन	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	सामुदायिक संस्था, नागरिक समाजका संस्था	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	४००
६. जोखिमका क्षेत्र पहिचान गर्ने। (तथ्यांक संकलन)	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	सामुदायिक संस्था, नागरिक समाजका संस्था	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	१००
७. पालीका स्तरमा बाल विवाह तथा अन्य दुर्व्यहार सक्न्धी (उजुरी सुनुवाई समिति गठन गर्ने	✓	✓	✓	गाउँपालीका र वडा पालीका	विकास साभेदार	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	१००
८. मनोसामाजिक परामर्श सेवा स्वास्थ्य शिविर एवं प्रजनन स्वास्थ्य प्रदर्शनी	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा	३००
९. उमेरजन्य शारीरिक र मानसिक परिवर्तन व्यवस्थापन सूचना सहित विद्यालय अन्तरक्रिया र सचेतना कार्यक्रम	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार, अभिभावक, सामुदायिक संस्था, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार, अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	२४०

 कमल कुमार शाह
 उपाध्यक्ष

१०. विद्यालय छोडेका बाल बालिका र किशोर किशोरीहरूको लागि वैकल्पिक शिक्षा	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार, अभिभावक, सामुदायिक संस्था, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार, अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	१५०
११. मदिरा तथा सुर्तिजन्य पदार्थको अव्यवस्थित विक्री वितरण र बालबालिका भाषिको प्रयोगमा नियमन गर्ने	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	४५
१२. कानुनी सचेतना कार्यक्रम (विद्यालय, आमा समूह, बाल क्लब, युवा क्लब, किशोर किशोरी समूह, पण्डित/पूरोहित/ धामी/ भक्ती/ ज्योतिष, अभिभावकहरू)	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	१६०
१३. सूचना, शिक्षा तथा संचार सामग्री निर्माण र परिचालन स्टिकर, पोस्टर, पम्पलेट, चित्रकथा, रेडियो जंगल, रेडियो नाटक श्रृंखला वा अन्य कार्यक्रम, होर्डिङ बार्ड, फल्यास प्रिन्ट, बाल पेन्टिङ)	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	३००
१४. गाउँ, टोल र वस्तीमा जनचेतना फैलाउने	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	३००
जम्मा							३२९५

 कबीर कुमोर शाह
 उपाध्यक्ष

उद्देश्य नं. ३

वि.सं. २०८२ सम्ममा छाउप्रथा, बाल विवाह अन्त्य गर्नको लागि नरहरिनाथ गाउँपालिका किशोरी किशोरी, अभिभावक, सेवा प्रदायक, सामुदायिक संयन्त्रको क्षमतामा विकास भई परिचालित भएका हुनेछन्।

क्रियाकलाप	पहिलो वर्ष २०७९/०८०	दोस्रो वर्ष २०८०/०८१	तेस्रो वर्ष २०८१/०८२	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	स्थान	सागत रु. हजारमा
१. बाल क्लब र किशोरी समूहको नेतृत्व तथा क्षमता विकास	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	३००
२. अभिभावक भेला तथा परामर्श कार्यक्रम	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार, अभिभावक, सामुदायिक संस्था	वडा, विद्यालय र गाउँ	१५०
३. उत्कृष्ट बाल क्लब, किशोरी तथा आमा समूहलाई सम्मान एव पुरस्कार प्रदान	✓	✓	✓	गाउँपालिका	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार, अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका	९०
जम्मा							५४०

उद्देश्य नं. ४

वि.सं. २०८२ सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिकामा छाउप्रथा र बाल विवाह सम्बन्धी विद्यमान कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन भएको हुनेछ।

क्रियाकलाप	पहिलो वर्ष २०७९/०८०	दोस्रो वर्ष २०८०/०८१	तेस्रो वर्ष २०८१/०८२	जिम्मेवार निकाय वा व्यक्ति (पद)	सहयोगी निकाय	स्थान	सागत रु. हजारमा
१. बाल विवाह न्यूनीकरणमा प्रशंसनीय काम गर्ने व्यक्ति र संस्थालाई सम्मान गर्ने।		✓	✓	गाउँपालिका, विकास साभेदार	सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका	९०
२. प्रत्येक घरको अवस्था हेरेर रोजगार श्रृजना गर्ने		✓	✓	गाउँपालिका, विकास साभेदार	अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	वडा र गाउँ	२५,००

बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी त्रिविधिय रणनीतिक योजनाको अन्तर्गत संयुक्त कार्यान्वयन योजना अग्रावधिक २०८०

कमल कुमार शाह
उपाध्यक्ष

३. राज्यस्तरबाट रोजगारीको व्यवस्था गर्ने शीपमूलक शिक्षालाई प्राथमिकता दिने	✓	✓	✓	गाउँपालिका, विकास साभेदार	वडा, अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, गाउँ	७५०
४. बाल विवाह गर्ने र सराउनेलाई कानूनको दायरामा लिई कडा कारवाही गर्ने	✓	✓	✓	गाउँपालिका, प्रहरी, सामुदायिक संस्था	अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	
५. बाल विवाह अन्त्य गर्ने कार्यक्रम तथा योजना र अभियानहरु संचालन गर्ने	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार, अभिभावक	अभिभावक, सामुदायिक, नागरिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	५००
६. बाल विवाह अन्त्य गर्ने आचारसहिता निर्माण गरी लागू गर्ने गर्ने	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	१५०
७. बाल विवाह मुक्त नमूना गाउँ घोषणा		✓	✓	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	शिक्षण संस्था, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँ	३००
८. बाल विवाह मुक्त गाउँपालिका घोषणा			✓	गाउँपालिका, विकास साभेदार	शिक्षण संस्था, अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका	१५०
जम्मा							३८,५०

उद्देश्य नं. ५

वि.सं. २०८२ सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिकामा वडा तथा टोल र विद्यालयमा बालविवाह न्युनीकरण सम्बन्धी संयन्त्रको निर्माण तथा पहिचान भई परिचालित भएका हुनेछन् ।

क्रियाकलाप	पहिलो वर्ष २०७९/०८०	दोस्रो वर्ष २०८०/०८१	तेस्रो वर्ष २०८१/०८२	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	स्थान	लागत रु. हजारमा
१. निर्धारित बैठक, समीक्षा तथा अन्तरक्रिया	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार, अभिभावक, सामुदायिक संस्था, सामुदायिक	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार,	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	१५०

बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्युनीकरण सम्बन्धी त्रिवार्षिक रणनीतिक योजनाको अन्तर्गत संयुक्त कार्यान्वयन योजना अध्यावधिक २०८०

कमल कुमार शाह
उपाध्यक्ष

				तथा राजनीतिक अगुवा	अभिभावक, सामुदायिक अगुवा		
२. बाल क्लव र किशोरी समूहको नेतृत्व तथा क्षमता विकास	✓	✓		गाउँपालिका, शिक्षण विकास साभेदार	अभिभावक, सामुदायिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	३००
३. गाउँपालिका र वडास्तरमा छुट्टाछुट्टै बाल विवाह रोकथाम समन्वय समिति गठन, अभिमुखीकरण र परिचालन	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण विकास साभेदार	अभिभावक, सामुदायिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	४५०
४. प्रत्येक टोल, बस्तीमा निगरानी समूह पहिचान र परिचालन		✓	✓	गाउँपालिका, विकास साभेदार, सामुदायिक संस्था	अभिभावक, सामुदायिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	१५०
५. अभिभावक, जन प्रतिनिधि र सरोकार निकायले घर घैलो भेटघाट अभियान संचालन गर्ने ।	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण विकास साभेदार, अभिभावक, सामुदायिक संस्था, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	अभिभावक, सामुदायिक अगुवा	वडा, विद्यालय र गाउँ	३६०
६. छाउपडी प्रथा विरुद्ध अभिमुखीकरण तथा अन्तरक्या कार्यक्रम	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण विकास साभेदार, अभिभावक, सामुदायिक संस्था, सामुदायिक संस्था	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार, अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	६०
७. टोल एवं बस्ती स्तरमा लैङ्गिक हिंसा र बाल विवाह रोकथामका लागि घरदैलो/घुम्ती अभियान	✓	✓	✓	गाउँपालिका, विकास साभेदार, सामुदायिक संस्था	शिक्षण संस्था, अभिभावक, सामुदायिक तथा राजनीतिक अगुवा	वडा, विद्यालय र गाउँ	३६०
८. बाल विवाह अन्त्य गर्ने आचारसंहिता निर्माण गरी लागू गर्ने	✓	✓	✓	गाउँपालिका	शिक्षण संस्था, विकास साभेदार, अभिभावक, सामुदायिक संस्था	गाउँपालिका	१४०
जम्मा							१५,१०

बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी विचारिय रणनीतिक योजनाको अन्तर्गत संयुक्त कार्यान्वयन योजना बम्याबधिक २०८०

Page 16

 कमल कुमार शाह
 उपाध्यक्ष

उद्देश्य नं. ६

नरहरिनाथ गाउँपालिकाको बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह सम्बन्धी तिन वर्षीय रणनीतिक योजना कार्यान्वयनको निरन्तर अनुगमन, मूल्यांकन तथा अद्यावधिक भएको हुनेछ ।

क्रियाकलाप	पहिलो वर्ष २०७१/०८०	दोस्रो वर्ष २०८०/०८१	तेस्रो वर्ष २०८१/०८२	जम्मेवार निकाय वा व्यक्ति (पद)	सहयोगी निकाय	स्थान	लागत रु. हजारमा
१. नियमित समन्वय, बैठक, समीक्षा तथा अन्तरक्रिया	✓	✓	✓	गाउँपालिका, शिक्षण संस्था, विकास साभेदार	सामुदायिक, नागरिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	१५०
२. अनुगमन एवं मूल्यांकनको व्यवस्था र बाल विवाह मुक्त गाउँ वडा घोषणा अभियान		✓	✓	गाउँपालिका, विकास साभेदार	सामुदायिक, नागरिक तथा राजनीतिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	४००
३. कार्यक्रम तथा अभियानको आवधिक समीक्षा गर्ने	✓	✓	✓	गाउँपालिका, विकास साभेदार	नागरिक तथा सामुदायिक अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	१५०
४. समीक्षा र सिर्काईका आधारमा रणनीतिक योजना परिमार्जन गर्ने			✓	गाउँपालिका, विकास साभेदार	जन प्रतिनिधि, सामुदायिक, नागरिक समाजका अगुवा	गाउँपालिका, वडा, विद्यालय र गाउँ	१२०
जम्मा							८,२०

 कमल कुमार शाह
 उपाध्यक्ष

२ योजना कार्यान्वयन, समन्वय, अनुगमन र मूल्यांकन

क. योजना कार्यान्वयन व्यवस्था

यस रणनीतिक योजना अर्न्तगतका क्रियाकलापहरु गाउँपालिका स्थित आधारभूत सेवा प्रवाह, सचेतना र क्षमता विकास गर्ने सबै निकायहरु संग समन्वय सहकार्य गरेर कार्यान्वयन गरिने छ।

ख. कार्यान्वयन समन्वय व्यवस्था

यस योजनाको समन्वय नरहरिनाथ गाउँपालिकाको अगुवाईमा सरोकारवाला आधारभूत सेवा प्रदायक निकाय र गैरसरकारी संघ, संस्थासँग प्रत्यक्ष सहकार्य गरी कार्यान्वयन गरिने छ।

ग. अनुगमन र मूल्यांकन

अनुगमन र मूल्यांकन योजना तथा कार्यान्वयनको अभिन्न अंग हो। अनुगमनबाट नियोजित कार्यहरुको प्रगति वा स्थिति जानकारी हुन्छ। यसले कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने संस्थालाई लक्षित कार्य पूरा गर्नको लागि लगानी, प्रक्रिया, प्रतिफल र नतीजा कसरी प्रभावकारी बनाउने भन्नेबारे दिशा निर्देश गर्दछ। मूल्यांकन चलिरहेको वा सम्पन्न भएको योजना वा कार्यक्रमको उद्देश्य अनुसार प्रगति वा असर भए नभएको जानकारी हुनुका साथै कार्यक्रमको उद्देश्य, कार्यान्वयन, नतीजा, कार्यक्रमको उद्देश्यको सान्दर्भिकता, प्रभावकारिता, कार्यक्षमता र दीगोपनाबारे जानकारी हुन्छ। सामान्यतया वार्षिक वा आवधिक योजना तथा कार्यक्रमको दस्तावेज वा कार्ययोजनाको आधारमा परिलक्षित कार्यहरु सम्पादन भए नभएको थाहा पाउन र उद्देश्य पूरा गर्नको लागि के, कस्ता, कति, कहिले र कसरी थप सुधार वा प्रयास गर्नु पर्दछ भन्ने जानकारीका लागि अनुगमन तथा मूल्यांकन बाल विवाह न्यूनीकरण तथा बाल अधिकार संरक्षण सम्बन्धी तीन वर्षीय रणनीतिक योजना २०७६/७७ - २०७८/७९ मा केन्द्रीत हुने भएता पनि १ वर्ष व्यतित भएकाले रणनीतिक योजनालाई थप १ वर्ष लम्ब्याउने गरी परिमार्जन गर्नु पर्ने छ। यो कार्यान्वयन योजना चालु आर्थिक वर्ष समेत ३ आर्थिक वर्षका लागि बनाइएको छ। लगानी (Inputs), प्रक्रिया, प्रतिफल, असर र प्रभावको अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्नको लागि सोही अनुसारका सूचकहरु विकास गर्नु पर्ने हुन्छ।

घ. अनुगमन तथा मूल्यांकनका लागि लिइने आधारहरु :

यो योजनाको कार्ययोजनाको अनुगमन र मूल्यांकनका लागि सूचकमा आधारित विधि अवलम्बन गरिने छ।

ङ. रणनीतिक योजना र कार्ययोजनाको अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने व्यवस्था र प्रक्रिया :

- निश्चित कार्यक्रम, परियोजना वा आयोजनाको लगानी (Inputs), प्रक्रिया र प्रतिफलको अनुगमन सम्बन्धित संस्था वा निकायबाट नै गरिने छ। तथापि, यो कार्ययोजनामा उल्लेख भए अनुसारका कार्यक्रम, स्रोत साधन संचालन तथा व्यवस्थापनको मुख्य सवालहरुमा नरहरिनाथ गाउँपालिकाले अनुगमन तथा मूल्यांकन कार्यमा नेतृत्वदायी र समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने छ।
- नरहरिनाथ गाउँपालिकाबाट तर्जुमा भएको रणनीतिक योजनामा उल्लेख भएका कार्यहरु सञ्चालन गर्ने साभेदार निकायहरुको मुख्य कार्यक्रम, क्रियाकलाप र स्रोत साधन के के छन् ? कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रक्रिया एवम् समन्वय के कस्तो छ ? कति वडा वा लक्षित समुदाय वा जनसंख्या समावेश गरेको छ ? के कस्ता प्रतिफल आइरहेका छन् ? भन्ने बारेमा पनि अनुगमनका सूचकमा समावेश गरिने छन्।
- नरहरिनाथ गाउँपालिकाबाट स्रोत नक्सा र प्रोफाइल तयार गरी अभिलेख अबावधिक र समन्वयको लागि सूचना व्यवस्थापनको प्रयास एवं प्रयोग गरिने छ।
- आर्थिक वर्ष भरीमा कम्तीमा २ पटक अनुगमन वा प्रगति समीक्षा गर्ने व्यवस्था गरिने छ।
- आर्थिक वर्षको सुरुको छलफलमा वार्षिक कार्यक्रम, लगानी (Inputs) र प्रक्रियाको सवालमा वढी केन्द्रित हुनेछ भने वर्षको अन्त्यमा प्रतिफलबारे ध्यान केन्द्रित गरिने छ।
- रणनीतिक योजना अनुसारको अनुगमनको नतिजा वा जानकारी गाउँपालिकाको समीक्षा गोष्ठीमा स्पष्ट राखिने व्यवस्था हुने छ।
- अनुगमन तथा समीक्षाबाट देखिएका कार्यान्वयन र समन्वयका समस्याहरु एवं सफलताका अनुभवहरु सम्बन्धित साभेदारहरु बीच छलफल गरिनेछन् र अझ राम्रो र चाँडो नतिजा ल्याउने समुदायलाई प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्नको लागि आवश्यक प्रयास गरिने छ।
- अनुगमन र मूल्यांकनको सिलसिलामा आवश्यक पर्ने सूचना वा तथ्यांक संकलनका लागि सम्बद्ध संस्थाहरुको नियमित सूचना व्यवस्थापन पद्धति, अभिलेख, प्रगति प्रतिवेदन जस्ता स्रोतहरुका साथै पालिकास्तरीय अध्ययन, अनुगमन समेत सञ्चालन गरिने छ।

ब. योजना, अनुगमन तथा मूल्यांकन तालिका :

आधार	प्रक्रिया	सूचनाको स्रोत	प्रतिवेदन तयारी र संप्रेषण
१. रणनीतिक योजना	<ul style="list-style-type: none"> ✓ नरहरिनाथ गाउँपालिकाले आर्थिक वर्षको सुरु हनु अगावै सवै सरोकारवाला निकायहरूसँग वार्षिक कार्यक्रम छलफल गर्ने छ र अर्ध वार्षिक तथा वार्षिक समीक्षा संयुक्त रूपमा गरिने छ। ✓ उक्त समीक्षाको सुझावहरू सम्बन्धित संस्थाले कार्यक्रम वा नतिजा सुधारका लागि उपयोग गर्नुका साथै परादर्शिता र जवाफदेहीताका छप औजारहरू अवलम्बन गरिने छ। 	<ul style="list-style-type: none"> ● गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम ● गाउँपालिकाको वार्षिक बजेट ● गाउँपालिकाको चौमासिक, अर्धवार्षिक वा वार्षिक समीक्षा ● गाउँपालिकाको चौमासिक, अर्धवार्षिक वा वार्षिक सार्वजनिक सुनुवाई ● गाउँपालिकाको स्वमूल्यांकनमा आधारित कार्य सम्पादन मापन वा सर्भेक्षण ● गाउँपालिकाको बाल बजेट विश्लेषण ● गाउँपालिकाको सामाजिक परीक्षण चौमासिक, अर्धवार्षिक वा वार्षिक सार्वजनिक सुनुवाई 	<ul style="list-style-type: none"> ● नरहरिनाथ गाउँपालिका स्तरको नतिजा मुलक परिलक्ष्य, प्रतिफलमूलक र लगानीका सूचकहरूको अनुगमनको आधारमा गाउँपालिकाको कार्यालयले अनुगमन प्रतिवेदन तयार गर्ने छ। यस कार्यमा दातृ संस्थाहरूको सहयोग समेत परिचालन गरिने छ। ● कार्यक्रम प्रतिवेदन वा नतीजाहरू सवै सरोकारवाला निकायहरूबीच प्रस्तुत वा संप्रेषण गरिने छ। ● विभिन्न क्षेत्रका सम्बन्धित सरोकारवालाहरूका लागि अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रतिवेदनको आधारमा पृष्ठपोषण प्याकेज तयार गरी संप्रेषण गरिने छ।

 कमल कुमार शाह
 उपाध्यक्ष

<p>२. विषयगत उपक्षेत्रको कार्ययोजना</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ नरहरिनाथ गाउँपालिकाले आर्थिक वर्षको सुरु हनु अगावै सबै सरोकारवाला निकायहरूसँग वार्षिक कार्यक्रम वारेमा छलफल गर्ने र समीक्षा, मूल्यांकन र अनुगमनमा सहकार्य गर्ने छ। ✓ सोही प्रक्रिया अरु विकास साभेदारले अवलम्बन गर्ने छन्। ✓ अर्ध वार्षिक तथा वार्षिक समीक्षा संयुक्त रुपमा गरिने छ। ✓ उक्त समीक्षाको सुभावहरु सम्बन्धित सस्थाले कार्यक्रम वा नतिजा सुधारका लागि उपयोग गर्नुका साथै परादर्शिता र जवाफदेहीताका थप औजारहरु अवलम्बन गरिने छ। 	<ul style="list-style-type: none"> ● गाउँपालिकाको चौमासिक, अर्धवार्षिक वा वार्षिक सार्वजनिक सुनुवाई ● गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र वजेट बक्तव्य ● गाउँपालिकाको चौमासिक, अर्धवार्षिक वा वार्षिक समीक्षा बैठक ● गाउँपालिकाको स्वमूल्यांकनमा आधारित कार्य सम्पादन मापन वा सभेक्षण ● गाउँपालिकाको वाल वजेट विरलेषण ● गाउँपालिकाको वार्षिक प्रगति विवरण ● अध्ययन प्रतिवेदन, ● मध्यावधि मूल्यांकन प्रतिवेदन 	<ul style="list-style-type: none"> ● नरहरिनाथ गाउँपालिका स्तरको नतिजा मूलक परिलक्ष्य, प्रतिफल मूलक र लगानीका सूत्रकहरु को अनुगमनको आधारमा गाउँपालिकाको कार्यालयले अनुगमन प्रतिवेदन तयार गर्नेछ। यस कार्यमा दातृ संस्थाहरुको सहयोग समेत परिचालन गरिने छ। ● कार्यक्रम प्रतिवेदन वा नतीजाहरु सबै सरोकारवाला निकायहरुबीच प्रस्तुत वा सप्रेषण गरिने छ ● विभिन्न क्षेत्रका सम्बन्धित सरोकारवालाहरुका लागि अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रतिवेदनको आधारमा पृष्ठपोषण प्याकेज तयार गरी सप्रेषण गरिने छ।
---	--	--	--

 कमल कुमार शाह
 उपाध्यक्ष

<p>३. कार्ययोजना कार्यान्वयनका साभेदार संस्था वा निकायहरूको वार्षिक तथा आबधिक कार्ययोजना</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ नरहरिनाथ गाउँपालिकाले आर्थिक वर्षको सुरु हनु अगावै सबै सरोकारवाला निकायहरूसंग वार्षिक कार्यक्रम वारेमा छलफल गर्ने र समीक्षा, मूल्यांकन र अनुगमनमा सहकार्य गर्ने छ। ✓ सोही प्रक्रिया अरु विकास साभेदारले अवलम्बन गर्ने छन्। ✓ अर्ध वार्षिक तथा वार्षिक समीक्षा संयुक्त रूपमा गरिने छ। ✓ उक्त समीक्षाको सुझावहरू सम्बन्धित संस्थाले कार्यक्रम वा नतिजा सुधारका लागि उपयोग गर्ने छ। 	<ul style="list-style-type: none"> ● गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र वजेट वक्तव्य ● गाउँपालिकाको चौमासिक, अर्धवार्षिक वा वार्षिक समीक्षा वैठक ● गाउँपालिकाको स्वमूल्यांकनमा आधारित कार्य सम्पादन मापन वा सर्भेक्षण ● गाउँपालिकाको वाल वजेट विश्लेषण ● गाउँपालिकाको वार्षिक प्रगति विवरण ● अध्ययन प्रतिवेदन, ● मध्यावधि मूल्यांकन प्रतिवेदन 	<ul style="list-style-type: none"> ● नरहरिनाथ गाउँपालिका स्तरको नतिजा मुलक परिलक्ष्य, प्रतिफल मूलक र लगानीका सुचकहरू को अनुगमनको आधारमा गाउँपालिकाको कार्यालयले अनुगमन प्रतिवेदन तयार गर्नेछ। यस कार्यमा दातु संस्थाहरूको सहयोग समेत परिचालन गरिने छ। ● कार्यक्रम प्रतिवेदन वा नतीजाहरू सबै सरोकारवाला निकायहरूवीच प्रस्तुत वा सप्रेषण गरिने छ। ● विभिन्न क्षेत्रका सम्बन्धित सरोकारवालाहरूका लागि अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रतिवेदनको आधारमा पृष्ठपोषण प्याकेज तयार गरी सप्रेषण गरिने छ।
--	---	---	---

 कमल कुमार शाह
 उपाध्यक्ष

अध्याय ४

वित्तिय श्रोत अनुमान

१. यो कार्ययोजना कार्यन्वयनका लागि तयार गरिएको रणनीतिक योजना कार्यन्वयनका लागि उद्देश्य, क्रियाकलाप र अनुमानित लागतको विवरण

क्र.स.	उद्देश्य	क्रियाकलाप	अनुमानित वित्तिय लागत रु.	वित्तिय लागत व्यहोर्ने श्रोत
१	वि.सं. २०८२ सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिका भित्रका २० वर्ष मुनिका बालबालिका तथा किशोर किशोरीहरू विद्यालयको पहुँचमा पुगी बालबालिका मैत्री गुणस्तरीय शिक्षा पाइरहेका हुनेछन् र २० वर्ष पारी मात्र विहेवारी गरेका हुनेछन् ।	१. अभिभावक, जनप्रतिनिधि र सरोकारवाना निकायले घर दैलो भेटघाट अभियान संचालन गर्ने । २. बालमैत्री विद्यालय संचालन, व्यवस्थापन तालिम, अभिमुखीकरण ३. विद्यालय अन्तरक्रिया र सचेतना कार्यक्रम ४. गरीब परिवारका विद्यार्थीलाई शैक्षिक सामग्री सहयोग र छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउने । ५. अभिभावक भेला तथा परामर्श कार्यक्रम ६. विद्यालय छोडेका बाल बालिका र किशोर किशोरीहरूको लागि वैकल्पिक शिक्षा ७. लक्षित बालबालिकाको तथ्याङ्क संकलन ८. बालमैत्री विद्यालय संचालन, व्यवस्थापन : तालिम, अभिमुखीकरण ९. अन्तर विद्यालय स्तरीय सिकाई आदान प्रदान (घुम्ती बैठक) १०. क्षमता विकासका लागि तालिम संचालन (सहजकर्ता) ११. शिक्षक, शिक्षिकाहरूलाई क्षमता अभिवृद्धि तालिम	५६५०	गाउँपालिका, विकास साभेदार
२	वि.सं. २०८२ सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिका भित्रका २० वर्ष मुनिका सबै बालबालिका तथा किशोरकिशोरीहरूले बृहत् स्वास्थ्य शिक्षाको बारेमा जानकारी प्राप्त गर्दै किशोर किशोरी, बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी एक	१. छाउपडि प्रथा विरुद्ध अभिमुखीकरण तथा अन्तरकृया कार्यक्रम(आमा समूह, संज्याल , किशोरी समूह , COC, CSOs Network, SMC/PTA) २. किशोरीहरूका लागि महिनावारीको सरसफाई व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतना ३. छात्रामैत्री शाचौलयको व्यवस्था	३२९५	गाउँपालिका, विकास साभेदार

बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी विषयवस्तु रणनीतिक योजनाको अन्तर्गत संयुक्त कार्यन्वयन योजना अध्यायक २०८०

कमल कुमार शाह
उपाध्यक्ष

	<p>रणनीतिक योजना (२०७९/०८०-२०८१/०८२) किशोरीमैत्री यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गरी स्वस्थ जीवनयापन गरिरहेका हुनेछन्।</p>	<p>(सेनेटरी प्याड, (MHM)</p> <p>४. मनोसामाजिक परामर्श सेवा स्वास्थ्य शिविर एवं प्रजनन स्वास्थ्य प्रदर्शनी</p> <p>५. गुनासो सुनुवाई संयन्त्रको स्थापना र गुनासोको सम्बोधन</p> <p>६. जोखिमका क्षेत्र पहिचान गर्ने (तथ्यांक संकलन)</p> <p>७. पालीका स्तरमा बाल विवाह तथा अन्य दुर्व्यहार सक्न्धी (उजुरी सुनुवाई समिति गठन गर्ने</p> <p>८. मनोसामाजिक परामर्श सेवा स्वास्थ्य शिविर एवं प्रजनन स्वास्थ्य प्रदर्शनी</p> <p>९. उमेरजन्य शारीरिक र मानसिक परिवर्तन व्यवस्थापन सूचना सहित विद्यालय अन्तरक्रिया र सचेतना कार्यक्रम</p> <p>१०. विद्यालय छोडेका बाल बालिका र किशोर किशोरीहरूको लागि वैकल्पिक शिक्षा</p> <p>११. मदिरा तथा सुर्तिजन्य पदार्थको अव्यवस्थित विक्री वितरण र बालबालिका माथिको प्रयोगमा नियमन गर्ने</p> <p>१२. कानुनी सचेतना कार्यक्रम (विद्यालय, आमा समूह, बाल क्लव, युवा क्लव, किशोर किशोरी समूह, पण्डित/पूरोहित/ धामी/ भक्ती/ ज्योतिष अभिभावकहरू)</p> <p>१३. सूचना, शिक्षा तथा संचार सामग्री निर्माण र परिचालन स्टिकर, पोस्टर, पम्पलेट, चित्रकथा, रेडियो जिगल, रेडियो नाटक भर्खुला वा अन्य कार्यक्रम, होडिङ बाडे, फल्यास प्रिन्ट, बाल पेन्टिङ)</p> <p>१४. गाउँ, टोल र वस्तीमा जनचेतना फैलाउने</p>		
३	<p>वि.सं. २०८२ सम्ममा छत्रप्रथा, बाल विवाह अन्त्य गर्नको लागि नरहरिनाथ गाउँपालिका किशोर किशोरी, अभिभावक, सेवा प्रदायक, समुदायिक संयन्त्रको क्षमतामा विकास भई परिचालित भएका हुनेछन्।</p>	<p>१. बाल क्लव र किशोरी समूहको नेतृत्व तथा क्षमता विकास</p> <p>२. अभिभावक भेला तथा परामर्श कार्यक्रम</p> <p>३. उत्कृष्ट बाल क्लव, किशोरी तथा आमा समूहलाई सम्मान एवं पुरस्कार प्रदान</p>	५,४०	गाउँपालिका, विकास साभेदार

 कमल कुमार शाह
 उपाध्यक्ष

४	वि.सं. २०८२ सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिकामा छाउप्रथा र बाल विवाह सम्बन्धी विद्यमान कानूनको कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।	१. बाल विवाह न्यूनीकरणमा प्रशासनीय काम गर्ने व्यक्ति र संस्था सम्मान गर्ने २. प्रत्येक घरको अवस्था हेरेर रोजगार श्रृजना गर्ने ३. राज्यस्तरबाट रोजगारीको व्यवस्था गर्न शीपमूलक शिक्षालाई प्राथमिकता दिने ४. बाल विवाह गर्ने र गराउनेलाई कानूनको दायरामा लिई कडा कारवाही गर्ने ५. बाल विवाह अन्त्य गर्ने कार्यक्रम तथा योजना र अभियानहरु संचालन गर्ने ६. बाल विवाह अन्त्य गर्ने आचारसंहिता निर्माण गरी लागू गर्ने गर्ने ७. बाल विवाह मुक्त तमूना गाउँ घोषणा ८. बाल विवाह मुक्त गाउँपालिका घोषणा	२५,४०	गाउँपालिका, विकास साभेदार
५	वि.सं. २०८२ सम्ममा नरहरिनाथ गाउँपालिकामा वडा तथा टोल र विद्यालयमा बालविवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी संयन्त्रको निर्माण तथा पहिचान भई परिचालित भएका हुनेछन् ।	१. नियमित बैठक, समीक्षा तथा अन्तरक्रिया २. बाल क्लव र किशोरी समूहको नेतृत्व तथा क्षमता विकास ३. गाउँपालिका र वडा स्तरमा छुट्टाछुट्टै बाल विवाह रोकथाम समन्वय समिति गठन, अभिमुखीकरण प्रत्येक टोल, बस्तीमा निगरानी समूह पहिचान र परिचालन ४. प्रत्येक टोल, बस्तीमा निगरानी समूह पहिचान र परिचालन ५. अभिभावक, जन प्रतिनिधि र सरोकार निकायले घर घैलो भेटघाट अभियान संचालन गर्ने । ६. छाउपडी प्रथा विरुद्ध अभिमुखीकरण तथा अन्तरकृया कार्यक्रम ७. टोल एवं बस्ती स्तरमा लौकिक हिसा र बाल विवाह रोकथामका लागि घरदैलो/घुम्टी अभियान	१५५०	गाउँपालिका, विकास साभेदार
६	नरहरिनाथ गाउँपालिकाको बाल अधिकार संरक्षण तथा बाल विवाह सम्बन्धी तिन वर्षीय रणनीतिक योजना कार्यान्वयनको निरन्तर अनुगमन, मूल्यांकन तथा अद्यावधिक भएको हुनेछ ।	१. नियमित समन्वय, बैठक, समीक्षा तथा अन्तरक्रिया २. अनुगमन एवं मूल्यांकनको व्यवस्था र बाल विवाह मुक्त गाउँ वडा घोषणा अभियान ३. कार्यक्रम तथा अभियानको आवधिक समीक्षा गर्ने ४. समीक्षा र सिकाईका आधारमा रणनीतिक योजना परिमार्जन गर्ने	७६०	गाउँपालिका, विकास साभेदार

 कमल कुमार शाह
 उपाध्यक्ष

		जम्मा		१४१३५	गाउँपालिका र विकास साम्बन्धितहरूले प्राप्त छलफलका आधारमा लागतलाई निश्चित गर्ने।
--	--	-------	--	-------	---

कमल कुमार शाह
उपाध्यक्ष

क्र.स.	संक्षिप्त रूप	पूरा रूप	कैफियत
१	गापा वा गा.पा.	गाउँपालिका	
२	गैसस वा गै.स.स.	गैद्व सरकारी संस्था	
३	आ.व.	आर्थिक वर्ष	
४	रु.	रुपैया	

अनुसूची-१ कार्यशालामा सहभागिहरुको विवरण

क्र.स.	नाम थर	पद	ठेगाना
१	नगेन्द्र बिष्ट	गा.पा. अध्यक्ष	नरहरिनाथ गाउँपालिका
२	कमल कुमार शाह	उपाध्यक्ष	नरहरिनाथ गाउँपालिका
३	जगत बहादुर बिष्ट	वडा अध्यक्ष	नरहरिनाथ गाउँपालिका-१
४	प्रेम बहादुर बिष्ट	वडा अध्यक्ष	नरहरिनाथ गाउँपालिका-२
५	कटक बहादुर बुढा	वडा अध्यक्ष	नरहरिनाथ गाउँपालिका-३
६	नन्दराम सहकारी	वडा अध्यक्ष	नरहरिनाथ गाउँपालिका-४
७	मान बहादुर सहकारी	वडा अध्यक्ष	नरहरिनाथ गाउँपालिका-५
८	पौराम बि.क	वडा अध्यक्ष	नरहरिनाथ गाउँपालिका-६
९	खाम्म वटाल	वडा अध्यक्ष	नरहरिनाथ गाउँपालिका-७
१०	लाल बहादुर बिष्ट	वडा अध्यक्ष	नरहरिनाथ गाउँपालिका-८
११	प्रदिप बोहरा	कार्यपालिकाका सदस्य	नरहरिनाथ गाउँपालिका-९
१२		कार्यपालिकाका सदस्य	नरहरिनाथ गाउँपालिका
१३		कार्यपालिकाका सदस्य	नरहरिनाथ गाउँपालिका
१४		कार्यपालिकाका सदस्य	नरहरिनाथ गाउँपालिका

क्र.सं.	नाम थर	पद	ठेगाना
१५		प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	नरहरिनाथ गाउँपालिका
१६		स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	नरहरिनाथ गाउँपालिका
१७		शिक्षा शाखा प्रमुख	नरहरिनाथ गाउँपालिका
१८		बाल अधिकार समिति	नरहरिनाथ गाउँपालिका
१९		बाल अधिकार समिति	नरहरिनाथ गाउँपालिका
२०		कार्यपालिकाका सदस्य	नरहरिनाथ गाउँपालिका
२१		कार्यपालिकाका सदस्य	नरहरिनाथ गाउँपालिका
२२		कार्यपालिकाका सदस्य	नरहरिनाथ गाउँपालिका
२३		कार्यपालिकाका सदस्य	नरहरिनाथ गाउँपालिका
२४		बाल अधिकार समिति सदस्य	रहरिनाथ गाउँपालिका
२५		बाल अधिकार समिति सदस्य	रहरिनाथ गाउँपालिका
२६		कार्यक्रम संयोजक	सादा नेपाल कालिकोट
२७		फिल्ड सुपरभाइजर	सादा नेपाल कालिकोट
२८		प्रशिक्षक	सामाजिक मन्त्रालय , कर्नाली प्रदेश बाल अधिकार अधिकृत

कमल कुमार शाह
उपाध्यक्ष

नरहरिनाथ गाउँपालिका
कार्यपालिकाको कार्यालय
कुभालमाउँ, कालिकोट
कर्णाली प्रदेश, नेपाल
२०७३

नरहरिनाथ गाउँपालिका, कालिकोट
कर्णाली प्रदेश नेपाल

PLAN International Nepal

SAADA Nepal